

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/44/2022
Identifikačné číslo spisu: 8119213991
Dátum vydania rozhodnutia: 02.08.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8119213991.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej, členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu M. B. Š., nar. XX. W. XXXX, N., W. XX, zastúpeného advokátom Radovanom Bílým, Humenné, Kukorelliho 52, proti žalovanému Y. B. H., nar. XX. X. XXXX, N., M. XXX/XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Šatníkom, Humenné, Mierová 64/2, o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 5Odi/6/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. januára 2022 č. k. 4CoKR/23/2021-228, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalobcovi proti žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. novembra 2020 č.k. 5Odi/6/2019-197 zrušil oddĺženie dlžníka Y. B. H., nar. XX.X.XXXX, M. XXX/XXX, XXX XX N., o ktorom bolo rozhodnuté Okresným súdom Prešov sp. zn. 2Odk/505/2019 zo dňa 9. júla 2019, v dôsledku ktorého bol žalovaný zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze. Žalobcovi priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov konania, o ktorých výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca žalobou, ktorú doručil súdu prvej inštancie dňa 5. septembra 2019 navrhol, aby súd zrušil oddĺženie žalovaného, o ktorom rozhodol Okresný súd Prešov uznesením sp. zn. 2Odk/505/2019 zo dňa 9. júla 2019.

3. Súd prvej inštancie za nesporné považoval nasledovné skutočnosti, a to:

a/ že voči žalovanému je vedených viacero exekučných konaní, a to nasledovne:

- exekučné konanie pod sp. zn. EX 2451/2014 zrážkami z dôchodku žalovaného v prospech oprávneného, ktorým je žalobca M. B. Š., na úhradu neprednostnej pohľadávky vo výške 224 186,61 eura vrátane úrokov z omeškania 0,3 % denne, teda spolu sumu 1 219 283,39 eura,
- exekučné konanie pod sp. zn. EX 25/2015, a to zrážkami z dôchodku žalovaného v prospech oprávneného Reality Laurin, a.s. na úhradu neprednostnej pohľadávky v celkovej výške 78 054,94 eura,
- exekučné konanie pod č. EX 432/ 6-7, kde bol vydaný príkaz na začatie exekúcie zrážkami z dôchodku žalovaného na uspokojenie pohľadávky vo výške 6 103,10 eura,
- vykonávané zrážanie na základe uznesenia vydaného Krajským súdom v Bratislave zo dňa 24. februára 2017, č. EX 1543/17 na uspokojenie prednostnej pohľadávky vo výške 270,00 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 136,00 eura spolu 406,80 eura,
- zrážky z dôchodku žalovaného pre oprávneného Krajský súd v Bratislave na základe uznesenia zo dňa 24. februára 2017 č. EX 1541/17 výkonom rozhodnutia zrážkami z dôchodku za účelom uspokojenia prednostnej pohľadávky vo výške 230,00 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 127,20 eura spolu 357,20 eura,
- zrážky v prospech oprávneného Krajský súd v Bratislave na základe uznesenia zo dňa 24. februára 2017, č. EX 1542/17 na uspokojenie prednostnej pohľadávky vo výške 270,00 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 136,80 eura spolu vo výške 406,80 eura,
- zrážky na základe príkazu na začatie exekúcie zrážkami z dôchodku žalovaného (v tejto právnej veci) pod č. EX 1544/17 na úhradu prednostnej pohľadávky vo výške 99,50 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 96,00 eura, spolu vo výške 195,50 eura. Podľa predmetného oznámenia ďalšie zrážky boli vykonávané pre oprávneného Krajský súd v Bratislave na základe uznesenia vydaného zo dňa 19. februára 2019, a to vo výške prednostnej pohľadávky 200,00 eur. Podľa predmetného oznámenia starobný dôchodok bol vo výške 485,90 eur mesačne, pričom v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č.268/2006 Z.z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia v znení neskorších predpisov sa nesmie zraziť z mesačnej sumy dôchodku u žalovaného t.j. 205,07 eura, čo znamená 100 % životného minima na plnoletú fyzickú osobu a na manželku 102,53 eura, čo znamená 50 % životného minima na plnoletú fyzickú osobu a vo zvyšku dôchodku žalovaného zaokrúhleného nadol na sumu deliteľnú tromi, čo sú dve tretiny, ktoré možno postihnúť, t.j. suma 118,86 eura mesačne. Podľa tohto oznámenia bolo rozpočítané aké sumy z celkovej výšky 118,86 eura boli poukazované na tú, ktorú úhradu pohľadávky. Následne bolo uvedené, že výška dôchodku žalovaného po odpočítaní zrážok je 367,04 eura mesačne.

b/ vykonával dôležité funkcie v nasledovných obchodných spoločnostiach:

- GZCH spoločnosť s ručením obmedzeným v likvidácii- bol spoločníkom tejto spoločnosti od 22.3.1993 a súčasne bol ustanovený za likvidátora od 24.6.2017 (č. l. 50), podľa výpisu z obchodného registra spoločnosti,
- R4 M Humenné s.r.o. - spoločníkom od roku 1999 až do roku 2004, pričom v čase od roku 1994 s malými prestávkami až do roku 2004 bol aj konateľom tejto spoločnosti,
- NES spol. s r. o. - žalovaný bol v tejto spoločnosti spoločníkom, a to v rokoch od 1994 do 26.2.2018, súčasne bol štatutárnym zástupcom od 10.8.1994 do 26.2.2018,
- Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné v konkurze - bol žalovaný jediný spoločník od roku 2005 a od 28.6.2017 bol štatutárnym zástupcom,
- TK TRADING s.r.o. - spoločník od 14.4.2007 do 5.3.2010,
- Chemkostav doprava a mechanizácia, s.r.o. Humenné - spoločník od 26.3.2002 do 8.3.2006 - EJ servis s.r.o. - štatutárny orgán od 31.7.2013 do 30.7.2013.

c /že žalovaný je vlastníkom nehnuteľnosti v podiele 1 zapísanej na LV č. XXX, katastrálne územie N., rodinného domu súp. č. XXX a príľahlých pozemkov,

d/ ďalej bolo nesporné, že žalovaný je členom správnej rady Tenisového klubu Humenné. Zo životopisu žalovaného v časti pracovné skúsenosti dlžníka vyplynulo, že žalovaný od roku 1980 do roku 1983 pracoval ako letecký technik, od roku 1983 do roku 1990 ako stavebný technik, od roku 1990 do roku 1995 ako samostatne zárobkovo činná osoba, od roku 1995 do roku 2017 ako konateľ spoločnosti Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné a od roku 2011 do roku 2015 ako konateľ spoločnosti EJ SERVIS s.r.o. V časti vzdelanie bolo uvedené, že má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, pokiaľ ide o zdravotný stav tento uviedol, že je dobrý. V časti 3. - opis aktuálnej životnej situácie žalovaný

uviedol, že je poberateľom len starobného dôchodku vo výške 485,90 eura mesačne, iné príjmy nemá, mesačné výdavky boli uvedené platby vo výške 120,00 eur a splátka hypotéky vo výške 269,00 eur mesačne s tým, že žije v spoločnej domácnosti s manželkou, ktorá je zamestnaná, ako opatrovatelka jeho matky a jej príjem predstavuje približne 100,00 eur. Uviedol, že jeho dlhy vznikli z dôvodu prevzatia ručiteľského záväzku za obchodnú spoločnosť Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné, v súvislosti so zmluvou o poskytnutí pôžičky, pričom dlh voči terajšiemu veriteľovi nikdy neuznal a bránil sa v rôznych súdnych konaniach, v ktorých však nebol úspešný,

e/ žalovaný v opise svojej situácie čestne vyhlásil, že je platobne neschopný a že do tohto stavu sa neprivedol úmyselne, pri preberaní záväzkov sa nespoliehal na to, že svoje záväzky bude riešiť oddĺžením a nemá snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa. Súd prvej inštancie zistil, že manželka žalovaného Q. H. je zamestnaná u zamestnávateľa Mesto Humenné od roku 2017 na pracovnej pozícii opatrovatelka a jej funkčný plat predstavuje 283,00 eura,

f/ z vyjadrenia správcu konkurznej podstaty bolo zistené, že žalovaný má troch veriteľov a to Krajský súd v Bratislave, VÚB a.s., a žalobcu M. B. Š.. Správca uviedol, že VÚB a.s., si neprihlásila svoju pohľadávku v konkurznom konaní na majetok žalovaného. Správca uviedol, že okrem rodinného domu s príslušenstvom pozemkami zapísanými na LV č. XXX, katastrálne územie N. nie je žalovaný vlastníkom žiadneho hnutelného ani nehnuteľného majetku, ktorý by mal byť zapísaný do súpisu majetku v konkurznom konaní. Správca potvrdil, že žalobca si prihlásil v konkurznom konaní pohľadávku vo výške 398 617,16 eura,

g/ súd prvej inštancie ohľadne uplatnenej pohľadávky žalobcu voči žalovanému zistil, že dňa 20.5.2008 bola medzi obchodnou spoločnosťou Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako dlžníkom a obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako veriteľom na notárskom úrade JUDr. Zuzany Karasovej spísaná notárska zápisnica N260/2008, Nz 21089/2008 - vyhlásenie dlžníka o uznaní záväzku, o súhlase dlžníka s exekúciou podľa § 41 Zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok), na základe ktorej dlžník Chemkostav Trading s.r.o. Humenné (povinná osoba číslo 1) uznal záväzok špecifikovaný v článku I. v tejto notárskej zmluve čo do základu, dôvodu a výšky a zaviazal sa ho splatiť v splátkach v nej uvedených. V súlade s čl. V tejto notárskej zápisnice bol predmetný záväzok Chemkostav Trading s.r.o. Humenné zabezpečený vyhlásením Y. B. H. ako ručiteľa (povinná osoba číslo 2), ktorý podľa § 303 až § 312 Zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov prehlásil, že uspokojí pohľadávku obchodnej spoločnosti YOGI, spol. s r.o., voči Chemkostav Trading s.r.o. Humenné vo výške istiny, ak pohľadávku neuspokojí Chemkostav Trading s.r.o. Humenné. Písomné vyhlásenie ručiteľa Y. B. H. zo dňa 20.5.2008 tvorí súčasť notárskej zápisnice. V návrhu bolo súčasne uvedené, že pohľadávka pôvodne vznikla z titulu poskytnutého úveru na istine vo výške 76 346,01 eura (2.000.300,00 Sk) spoločnosťou YOGI, spol. s r.o. (ďalej ako „prvotný veriteľ“) v prospech dlžníka Chemkostav Trading s.r.o. Humenné a pozostáva z neuhradenej istiny poskytnutého úveru vo výške 76.341,01 eura. Pričom na základe zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky uzavretej medzi obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako postupcom a spoločnosťou TK Trading s.r.o., ako postupníkom bola vyššie uvedená pohľadávka proti povinnému č. 1 a povinnému č. 2 v sume na istine 76 341,01 eura s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s ňou spojených postúpená postupníkovi ako na nového veriteľa, pričom postúpenie pohľadávky bolo povinným písomne oznámené dňa 9.4.2010. Na základe zmluvy o odplatnom postúpení uzavretej dňa 9.4.2010 medzi obchodnou spoločnosťou TK Trading s.r.o., ako postupcom a fyzickou osobou M. B. Š. ako postupníkom, bola pohľadávka proti povinnému č. 1 a povinnému č. 2 vrátane sumy na istine 76 346,01 eura s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s ňou spojených postúpená na postupníkov, na nového veriteľa, pričom uvedené postúpenie pohľadávky bolo povinným oznámené dňa 11.3.2011.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení §§ 166g ods. 1, 166g ods. 2, 166g ods. 3 Zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a dospel k záveru, že návrh žalobcu je dôvodný. Posudzoval, či boli naplnené znaky konania žalovaného ako dlžníka s nepoctivým zámerom a posudzoval okolnosti, z ktorých vznikla platobná neschopnosť žalovaného dlžníka.

4.1. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný dlhodobo vykonával dôležité funkcie vo viacerých obchodných spoločnostiach, mal podnikateľské skúsenosti. Predmetný ručiteľský záväzok

žalovaného voči žalobcovi vznikol v čase kedy žalovaný vykonával vedúcu funkciu, bol konateľ spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, za záväzok ktorej sa zaručil. Bol konateľom a spoločníkom aj vo viacerých spoločnostiach. Z uvedeného bolo možné usúdiť, že žalovaný mal príjem alebo majetok, z ktorého bolo možné tento záväzok z ručiteľského vyhlásenia vysporiadať minimálne v čase prevzatia tohto záväzku v roku 2008. Žalovaný tento svoj záväzok dobrovoľne nesplnil a v tomto súdnom konaní neuviedol dôvody akceptovateľné pre takéto svoje správanie. Za nesporné súd prvej inštancie považoval to, že žalovaný je poberateľom starobného dôchodku vo výške 485,90 eura mesačne, z ktorých sú vykonávané zrážky na úhradu jeho záväzkov v exekučných konaniach vo výške 269,00 eur mesačne.

4.2. Súd prvej inštancie vo veci platobnej neschopnosti v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 veta tretia Zákona o konkurze a reštrukturalizácii zdôraznil, že platobná neschopnosť je neschopnosť plniť, nie splniť, čo znamená, že ak je čo len čiastočne dlžník schopný plniť svoje záväzky, nemožno ho považovať za platobne neschopného. Platobná neschopnosť musí byť všeobecná, teda musí byť zrejmé, že plnenie záväzku je pre dlžníka nemožné. Pri posudzovaní týchto podmienok pre oddĺženie dospel k záveru, že žalovaný pri preberaní svojich záväzkov nemal poctivý zámer, keďže sám žalovaný uviedol, že pohľadávku žalobcu neuznáva a zrejme dôvodom podania návrhu žalovaného na svoje oddĺženie bolo zbaviť sa pohľadávky žalobcu voči žalovanému formou oddĺženia. Sám žalovaný uviedol, že pohľadávku žalobcu nikdy neakceptoval, snažil sa v súdnych konaniach dosiahnuť vyhlásenia zmluvy o postúpení predmetnej pohľadávky na žalobcu za neplatné, čo sa mu však nepodarilo. To, že žalovaný sa nachádza v zlej finančnej situácii bez ďalšieho, nezakladá jeho platobnú neschopnosť, teda neschopnosť plniť svoje záväzky voči veriteľom aspoň čiastočne, čo vyplýva aj z toho, že výkon exekúcie zrážkami z jeho dôchodku sa realizuje. Preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný účelovo podal návrh na svoje oddĺženie, aby sa zbavil predovšetkým vysokého dlhu voči žalobcovi a z týchto dôvodov skreslil aj svoju finančnú situáciu v príjme svojej manželky Q. H., a taktiež skreslil opis svojich životných skúsenosti neuvedením značného počtu obchodných spoločností, v ktorých bol spoločníkom, alebo konateľom, alebo štatutárnym zástupcom. Z toho vyplýva, že žalovaný buď ľahkovážne pristúpil k vyplneniu tlačiva pre svoje oddĺženie uvedením nepresných údajov, alebo skutočne chcel doceliť svoje oddĺženie, čo nesvedčí o úprimnosti a náležitej zodpovednosti žalovaného vo vzťahu k svojmu oddĺženiu. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalovaný disponuje aj značným majetkom, a to podielom na nehnuteľnosti a v tomto súdnom konaní žalovaný neprodukoval dôkaz, ktorým bezpochyby disponuje o tom, v akej sume je jeho záväzok voči veriteľovi VÚB a.s., v prospech ktorého je ťarcha na predmetných nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalovaného. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný disponuje stálym príjmom v podobe starobného dôchodku a z toho je možné aj keď len čiastočne, uspokojiť záväzky veriteľov žalovaného.

5. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh žalobcu na zrušenie oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer je dôvodný a preto zrušil oddĺženie žalovaného.

6. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. januára 2022 č. k. 4CoKR/23/2021-228 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov z 20. novembra 2020 č. k. 5Odi/6/2019-197 ako vecne správny (§ 387 ods. 1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov; ďalej len „CSP“) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

7. Podľa neho súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností dospel k správne právnemu záveru. Zároveň konštatoval, že rozsudok spĺňa všetky formálne náležitosti, a to aj z hľadiska jeho dostatočného a presvedčivého odôvodnenia, s ktorým sa stotožňuje a odkazuje naň.

7.1. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd uviedol, že pri posudzovaní poctivého zámeru žalovaného pri podávaní návrhu na svoje oddĺženie tak ako súd prvej inštancie neposudzoval za jediné kritérium iba to, či žalovaný je platobne neschopný v zmysle § 3 ods. 2 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, teda, že je neschopný plniť aspoň jeden peňažný

záväzok po lehote splatnosti po dobu 30 dní, ale posudzoval aj všetky ostatné podmienky podľa § 166g Zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení Zákon o konkurze a reštrukturalizácii a určuje, čo je to poctivý zámer dlžníka pri oddlžení. Tak ako to uviedol súd prvej inštancie v ods. 71. odôvodnenia svojho rozsudku, súd posudzoval, či dlžník pri preberaní svojich záväzkov konal tak, že bolo možné z tohto konania usudzovať, že nejde o konanie, ktoré by malo poškodiť veriteľov. Aj keď je pravdivé tvrdenie žalovaného v odvolaní, že ustanovenia o poctivom zámere boli do Zákona o konkurze a reštrukturalizácii zakomponované až účinnosťou Zákona č. 377/2016 Z.z., teda dňa 1. januára 2017. Avšak ohľadne toho dôvodil tým, že kritéria poctivého zámeru možno aplikovať aj na konanie dlžníkov pred týmto dátumom. V konaní nebolo sporné, že žalovaného predmetný záväzok voči žalobcovi vznikol dňa 20.5.2008, keď žalovaný písomne vyhlásil ako ručiteľ v notárskej zápisnici spísanej na Notárskom úrade JUDr. Zuzany Karasovej č. N260/2008, NZ21089/2008 o uznaní záväzku dlžníka Chemkostav trading s.r.o. Humenné voči obchodnej spoločnosti YOGI s.r.o., že sa osobne zaručuje za pohľadávku z titulu poskytnutého úveru vo výške 76 346,01 eura.

7.2. Ďalej uviedol, že v tomto čase vzniku predmetného záväzku žalovaného voči žalobcovi dňa 20.5.2008, bol žalovaný, ako to vyplynulo z výpisu z obchodného registra, jediným spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, a to už od roku 2005 až do roku 2017. Žalovaný bol teda po dobu 12 rokov konateľom tohto dlžníka, za záväzky ktorého voči žalobcovi sa ako konateľ a spoločník zaručil písomným vyhlásením ručiteľa. Nešlo teda o bežný záväzok tak, ako to uvádza sám žalovaný v odvolaní, ale išlo o záväzok z podnikania žalovaného. Odvolací súd navyše uviedol, že v tomto období bol žalovaný spoločníkom a konateľom celkovo v šiestich obchodných spoločnostiach tak ako to uviedol súd prvej inštancie v ods. 33., 34., 35., 36., 37. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Bol dlhoročným konateľom a spoločníkom dlžníka žalobcu Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné, po tomto dátume, kedy prevzal ručenie dňa 20.5.2008, bol konateľom ešte ďalších 9 rokov, až do svojich 62 rokov, teda do dosiahnutia dôchodkového veku. Nepoctivý zámer dlžníka sa neposudzuje len podľa správania dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu a oddlžení, ale posudzuje sa aj konanie dlžníka pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu formou oddlżenia. Správne preto súd prvej inštancie posudzoval to, ako pristupoval žalovaný k svojim záväzkom voči viacerým svojim veriteľom, teda voči žalobcovi, voči Krajskému súdu v Bratislave a aj voči VÚB a.s. Pohľadávka žalobcu voči žalovanému nebola nikdy v žiadnom súdnom konaní spochybnená a tvrdenia žalovaného, že žalobca ju nadobudol podvodným spôsobom neboli nikdy v súdnych konaniach preukázané. Aj toto samotné tvrdenie žalovaného svedčí o tom, že žalovaný ako dlžník nekoná poctivo vo vzťahu k žalobcovi ako svojmu veriteľovi, ak ešte aj v tomto konaní o zrušenie oddlżenia spochybňuje pohľadávku žalobcu. Žalovaný mal možnosť v čase, keď táto pohľadávka nebola zo strany žalobcu prihlásená v konkurznom konaní a predtým, než ju správca žalovaného zapísal do zoznamu pohľadávok ako nespornú, zákonným spôsobom preukázať jej nedôvodnosť, čo sa však žalovanému nepodarilo. Takéto tvrdenie o pohľadávke, jej neustále spochybňovanie nemožno považovať za poctivý zámer žalovaného ako dlžníka vo vzťahu k žalobcovi ako veriteľovi. Aj to má veľmi významný vplyv v tomto prejednávanom spore pri hodnotení poctivého zámeru žalovaného.

7.3. Tiež bolo poukázané na to, že žalovaný v celom konaní nespochybnil pohľadávku svojho veriteľa VÚB a.s., ktorý má zriadené záložné právo na majetok žalovaného - rodinný dom s príslušími pozemkami. Žalovaný však v konaní na súde prvej inštancie ani v odvolacom konaní neuviedol v akej výške má dlh voči VÚB a.s., o to viac, ak VÚB a.s., si v konkurznom konaní neprihlásila žiadnu pohľadávku voči žalovanému. Podľa odvolacieho súdu z toho bolo možné vyvodiť, že táto pohľadávka už mohla zaniknúť, tak ako to tvrdí žalobca, dôkazy o zániku alebo existencii tejto pohľadávky však má žalovaný, nie žalobca. Preto odvolací súd považoval za alibistické tvrdenie žalovaného v odvolaní, že žalobca mal možnosť podľa § 167k ods. 6 ZKR iniciovať na vlastné náklady vypracovanie znaleckého posudku, z ktorého by sa mohlo zistiť, či hodnota zaťaženého majetku prevyšuje ťarchy na tomto majetku. Ani pri tomto tvrdení žalovaný neuviedol aká ťarcha je na tomto založenom majetku v spoluvlastníctve žalovaného a prenášať dôkazné bremeno o výške ťarchy na založenom majetku na žalobcu, ktorý nie je záložným veriteľom, nie je možné. Mal za to, že toto tvrdenie nemôže v tomto súdnom konaní obstáť a odvolací súd ho nemohol akceptovať pri posudzovaní poctivého zámeru žalovaného v tomto konaní o zrušenie oddlżenia v prospech žalovaného. Odvolací súd preto dospel k

záveru, zhodne so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný dlžník nemal poctivý zámer pri podávaní návrhu na vyhlásenie konkurzu, pretože zo správania žalovaného pred podaním návrhu je možné usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurznou alebo splátkovým kalendárom, alebo možnosťou zastavenia budúcich exekúcií pre svoj nízky dôchodok, a taktiež zo správania dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť svojho veriteľa - konkrétne žalobcu, ak neustále spochybňoval jeho pohľadávku, neuhrádzal túto pohľadávku minimálne od 11.3.2011 kedy bolo postúpenie predmetnej pohľadávky YOGI s.r.o., voči Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné zmluvou o postúpení pohľadávok uzatvorenej dňa 9.4.2010, oznámené žalovanému.

7.4. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri celkovom posudzovaní okolností, za ktorých vznikla predmetná pohľadávka žalobcu voči žalovanému, z ďalšieho správania sa žalovaného voči žalobcovi a po opakovanom spochybňovaní tejto pohľadávky žalobcu, bez preukázania jej nedôvodnosti, je dôvodom pre zrušenie oddĺženia žalovaného pre jeho nepoctivý zámer. O to viac, ak žalovaný od roku 1993 až do roku 2017 bol štatutárnym orgánom vo viacerých obchodných spoločnostiach až do dosiahnutia svojho dôchodkového veku, a preto sa u neho predpokladá vysoká miera vedomosti o tom, čo je to osobné ručenie za záväzky dlžníka v predmetnej výške 76 346,01 eura, za ktoré sa žalovaný zaručil dňa 20.5.2008, teda v čase keď podnikal.

7.5. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho podľa § 387 CSP potvrdil.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

8.1. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, dovolateľ namieta, že odvolací súd zrušenie oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer odôvodnil dôvodom podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR a dôvodom podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR, hoci uvedené nezodpovedá skutočnosti, keďže v rozhodnutí súdu prvej inštancie sa nenachádza akákoľvek zmienka o tom, aby súd prvej inštancie zrušenie pre nepoctivý zámer žalovaného dlžníka odôvodnil naplnením dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR. Poukazuje na to, že súd prvej inštancie uvedené ustanovenia ani neuvádza v tej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia, v ktorej vymenúva tie ustanovenia právnych predpisov, ktorými sa pri svojom rozhodovaní riadil. Dovolateľ upozornil na to, že skutočným dôvodom zrušenia oddĺženia žalovaného dlžníka pre jeho údajný nepoctivý zámer bola súdom prvej inštancie tvrdená neexistencia platobnej neschopnosti žalovaného dlžníka v čase podania jeho návrhu na oddĺženie. Rovnako tak samotný žalobca vo svojej žalobe, ako aj vo svojich nasledujúcich písomných a ústnych vyjadreniach na pojednávaníach sa nikdy nedomáhal zrušenia oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer z naplnenia takých dôvodov, aké vyplývajú z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, t.j. z dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR. Ak by sa žalobca po podaní žaloby prípadne aj domáhal zrušenia oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer z iných, ďalších dôvodov, než boli uvedené v jeho žalobe, nesporne by išlo o podstatnú zmenu, alebo o doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, t.j. o situáciu, keď by sa malo jednať o zmenu žaloby. K takejto situácii však v priebehu konania nesporne nedošlo a súd prvej inštancie konal a rozhodoval o návrhu žalobcu na zrušenie oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer podľa jeho žaloby zo dňa 4. 09. 2019, t.j. o návrhu žalobcu na zrušenie oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer len z dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 písm. a), b) a f) ZoKR. Ak teda odvolací súd v bode 39. svojho odôvodnenia a následne v bode 42. svojho odôvodnenia prijal záver, že žalovaný dlžník nemal poctivý zámer pri podávaní návrhu na vyhlásenie konkurzu pre dôvody uvedené v § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR, tak takýto záver prijal bez toho, aby takéto rozhodujúce skutočnosti boli vôbec tvrdené žalobcom v jeho žalobe. Podľa žalovaného pokiaľ sa odvolací súd pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného zaoberal i inými

dôvodmi, ktoré si žalobca v podanej žalobe neuplatňoval (§ 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR), v takomto prípade by muselo ísť o podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností, ktoré sa v súlade s § 140 ods. 1 CSP považujú za zmenu žaloby. V uvádzanom prípade by tak súd musel v súlade s § 142 ods. 1 CSP rozhodnúť o prípustnosti zmeny žaloby, o ktorej nerozhodol. Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie v podstatnom rozsahu založil na takých rozhodujúcich skutočnostiach, ktoré vôbec neboli tvrdené žalobcom v jeho žalobe a ani neboli predmetom akejkoľvek prípadnej zmeny žalobcovej žaloby, žalovanému z tohto dôvodu ani nemohlo byť uložené sa k týmto skutočnostiam náležitým spôsobom vyjadriť a prípadne aj vo vzťahu k týmto skutočnostiam označiť na svoju obranu dôkazy. Uvádzaným postupom tak podľa neho došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces spočívajúceho v tom, že sa nemohol zákonom dovoleným spôsobom brániť proti rozšíreniu aj iných dôvodov posudzovania jeho nepoctivého zámeru, ako tých, na ktoré poukázal žalobca. Ďalej podľa žalovaného sa odvolací súd ani len nezaoberal odvolacími dôvodmi žalovaného uvedenými v jeho odvolaní zo dňa 15.12.2020, ktorými žalovaný má za to, že spochybnil správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorého skutočným dôvodom zrušenia oddĺženia žalovaného pre jeho nepoctivý zámer mala byť podľa súdu prvej inštancie neexistencia platobnej neschopnosti žalovaného v čase podania jeho návrhu na oddĺženie.

8.2. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom považuje, že „odvolací súd uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR pripustil aj na situáciu pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR“ a právne uzavrel, že „zo správania žalovaného pred podaním návrhu možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom alebo možnosťou zastavenia budúcich exekúcií pre svoj nízky dôchodok. Za ďalšie nesprávne posúdenie považoval dovolateľ to, keď odvolací súd uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR vyvodil z toho, že žalovaný mal poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa neustálym spochybňovaním jeho pohľadávky a jej neuhrádzaním minimálne od 11. marca 2011. Dovolať s daným právnym názorom vyjadril nesúhlas a na svoju obranu uviedol, že ak aj vyššie uvedené ustanovenie je formulované všeobecne, podľa neho z neho nevyplýva, že za snahu poškodiť svojho veriteľa možno považovať aj využívanie zákonom dovolených prostriedkov, ktoré dlžník používa na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva. Rovnako za snahu poškodiť svojho veriteľa nemožno považovať len samotné „neuhrádzanie“ veriteľovej pohľadávky dlžníkom.

8.3. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8.4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že podľa neho súd prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu (ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie) rozhodol na základe ním zisteného skutkového stavu veci, ku ktorému sa žalovaný vyjadroval, na preukázanie svojich tvrdení navrhoval dôkazy a nakoniec súd vec právne posúdil, pričom podľa neho právne posúdenie veci však nemusí byť v súlade s právnym posúdením tak, ako to prípadne uvádza žalobca v podanej žalobe. Preto odvolací súd pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného vychádzal z komplexnej právnej úpravy tohto inštitútu v zmysle ZoKR a v medziach tejto úpravy posúdil i zistený skutkový stav, čo bolo podľa neho aj náležite odôvodnené v bodoch 39. až 43. napadnutého rozhodnutia. Podľa žalobcu nedošlo zo strany odvolacieho súdu ani k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci tak ako to namieta žalovaný. Vyjadril, že z ustanovení ZoKR priamo vyplýva povinnosť súdu skúmať okolnosti ohľadne posúdenia nepoctivého zámeru dlžníka už pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z. Ohľadne snahy poškodenia veriteľa zo strany žalovaného žalobca podotkol, že žalovaný začal namietanú pohľadávku spochybňovať až v čase, keď sa jej novým veriteľom stal práve žalobca, pričom predtým sa o to žiadnym spôsobom nepokúšal. Podľa žalobcu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je podané dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) neprípustné a navrhol dovolaciemu súdu ho odmietnuť a priznať mu trovy konania vo výške 100 %.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že

dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

15. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

17. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f) CSP, pričom túto vadu videl v nižšie uvedenom:

a/ že odvolací súd sa v bode 39. a následne v bode 42. svojho odôvodnenia pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného zaoberal i inými dôvodmi, ktoré si žalobca v podanej žalobe neuplatňoval (§ 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR), aj napriek tomu, že súd by mal byť v zmysle § 216 ods. 1 CSP viazaný žalobným návrhom žalobcu (§ 166g ods. 2 písm. a), b) a f) ZoKR). Mal za to, že odvolací súd nemohol v podstatnom rozsahu založiť svoje rozhodnutie na skutočnostiach, ktoré neboli v podanej žalobe žalobcom prezentované s upozornením, že aby o uvedenom mohol rozhodnúť, muselo by podľa tvrdenia žalovaného ísť o podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností, ktoré sa v súlade § 140 CSP považujú za zmenu žaloby, o ktorej by však muselo byť podľa § 142 ods. 1 CSP rozhodnuté, čo však nebolo.

b/ podľa žalovaného sa odvolací súd ani len nezaoberal dovolacími dôvodmi žalovaného uvedenými v jeho odvolaní zo dňa 15.12.2020, ktorými žalovaný má za to, že spochybnil správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorého skutočným dôvodom zrušenia oddĺženia žalovaného pre jeho nepoctivý

zámer mala byť podľa súdu prvej inštancie neexistencia platobnej neschopnosti žalovaného v čase podania jeho návrhu na oddĺženie.

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP možno zahrnúť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, pričom k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou - vid' napr. II US 419/2021), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Podľa § 420 písm. f) CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry ústavného súdu však iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. US 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednanie vecí (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariaču možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

19. K dovolacej námietke spočívajúcej v tom, že odvolací súd rozhodol nad rámec uplatneného nároku žalobcu (§ 166g ods. 2 písm. a), b) a f) CSP), ak pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného ako dlžníka sa zaoberal aj inými dôvodmi, ktoré si žalobca v podanej žalobe neuplatňoval (§ 166g ods. 2 písm. g) a h) CSP), bez toho aby bol podaný návrh na zmenu žaloby z dôvodu jej podstatnej zmeny či doplnenia rozhodujúcich skutočností v súlade s § 140 CSP, dovolací súd uvádza nasledovné.

20. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

21. Podľa §140 ods. 1 CSP zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo.

22. Podľa § 140 ods. 2 CSP zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe.

23. Podľa § 140 ods. 3 CSP za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

24. Podľa § 142 ods. 1 CSP o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola

zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania.

25. Ohľadne predmetnej dovolacej námietky žalovaného dovolací súd uvádza, že síce je pravdou, že v súlade s § 216 ods. 1 CSP je sú viazaný žalobným návrhom, ale len pokiaľ ide o ním uplatňovaný nárok, teda v tomto prípade domáhanie sa zrušenia oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer. Zastáva názor, že strany konania nie sú povinné uplatnený nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Musia však uviesť rozhodujúce skutočnosti, ktoré umožnia súdu uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikovať. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriadiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie. Ak strana uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdený nárok, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom strany sporu a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Súd teda nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ale len skutkovým vymedzením v žalobe a musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnu normu (pozri sp. zn. 7Cdo 25/2018). Je preto vecou súdu, ktoré zákonné ustanovenia na danú vec aplikuje a nie je viazaný len právnym názorom žalobcu, resp. žalovaných.

25.1. Žalobou sa žalobca domáhal zrušenia oddĺženia žalovaného ako dlžníka pre jeho nepoctivý zámer, nakoľko sa svojim konaním podľa žalobcu úmyselne priviedol do stavu predstieranej platobnej neschopnosti, aby z formálneho hľadiska spĺňal predpoklady na vyhlásenie konkurzu. Za nepoctivý zámer žalovaného žalobca označil jeho predstieranú platobnú neschopnosť. Ohľadne toho dovolací súd uvádza, že pre rozhodnutie súdu nie je podstatné, ktoré dôvody nepoctivého zámeru dlžníka uvádzané v § 166g ods. 2 ZoKR uviedol žalobca v podanej žalobe, ale preukázaný skutkový stav veci, na základe ktorého súd tento právne posúdil s odkazom na konkrétne zákonné ustanovenia. Ak teda odvolací súd rozhoduje, či žalovaný mal nepoctivý zámer, pričom vychádza zo skutkových tvrdení a okolností uvedenými žalobcom a žalovaným počas priebehu konania (v danom prípade aj v ďalších písomných podaniach žalobcu, ako aj na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 11.9.2020), ktoré umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke aj podľa iného ustanovenia ZoKR, ako je žalobcom navrhované, resp. výsledky vykonaného dokazovania umožňujú podriadiť uplatnený nárok pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než akého sa žalobca dovoľáva. Je povinnosťou súdu uplatnený nárok takto posúdiť bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod uplatneného nároku je alebo nie je uvedený, alebo je uvedený nesprávne. Zároveň dovolací súd poukazuje na to, že dôvody poctivého alebo nepoctivého zámeru dlžníka v zmysle § 166g ods. 2 ZoKR sú stanovené len demonštratívne, čo znamená, že súd posudzuje nepoctivosť zámeru dlžníka vždy osobitne zohľadňujúc okolnosti daného konkrétneho prípadu, aby tieto neboli len v záujme dlžníka, ale i veriteľa. Inak povedané, z dôvodu, že skutkové podstaty nepoctivého zámeru sú v § 166g ods. 2 ZoKR vymenované len demonštratívne, nie je možné vyžadovať od žalobcu podradenie v žalobe uvádzaných skutkových tvrdení pod konkrétnu skutkovú podstatu uvedenú v § 166g ods. 2 ZoKR, ak tieto skutkové tvrdenia pod žiadnu konkrétnu skutkovú podstatu vymenovanú v niektorom z písmen § 166 ods. 2 ZoKR nepatria. Preto je pre vymedzenie žaloby v každom prípade postačujúce len uvedenie rozhodujúcich skutočností, ktorými žalobca vymedzuje nepoctivosť zámeru dlžníka pri oddĺžení, teda nemusí uviesť zákonné ustanovenie, pod ktoré v žalobe uvedenú skutkovú podstatu priraduje (keďže ho v niektorých prípadoch ani podradiť nebude možné, z dôvodu, že skutkové podstaty sú vymenované v § 166 ods. 2 ZoKR len príkladmo). Posúdenie nepoctivého zámeru teda nie je možné vždy striktno priradiť pod stanovenú skutkovú podstatu konania alebo nekonania dlžníka. Právna úprava ponecháva na vôľu súdu, aby konkrétne dôvody nepoctivého zámeru dlžníka posúdil v zákonných hraniciach v zmysle s tým súvisiacimi ustanoveniami ZoKR a na základe zisteného skutkového stavu veci (§ 3, § 166f, § 166g ZoKR a § 215 CSP).

25.2. Súd teda rozhodol na základe ním zisteného skutkového stavu veci, ku ktorému sa žalovaný vyjadroval, na preukázanie svojich tvrdení navrhoval dôkazy a nakoniec súd vec právne posúdil. Právne posúdenie veci však nemusí byť v súlade s právnym posúdením tak, ako to prípadne uvádza žalobca v podanej žalobe.

25. 3. S ohľadom na vyššie uvedené, nemožno postup odvolacieho súdu spočívajúceho v tom, že sa v

rámci svojej rozhodovacej činnosti ohľadne posúdenia nepoctivého zámeru žalovaného ako dlžníka, vyhodnotiť tak, že by sa zaoberal ďalšími dôvodmi ako tými, ktorými sa zaoberal súd prvej inštancie. Z jeho strany išlo len o doplnenie ďalších dôvodov na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 CSP a vysporiadanie sa s odvolacími námietkami žalovaného v zmysle § 387 ods. 3 CSP, pričom zároveň k doplneným záverom doplnil aj právne posúdenie aplikujúc rovnaké právne ustanovenie § 166g ZoKR aké použil aj súd prvej inštancie opätovne poukazujúc, že právna kvalifikácia je vecou súdu. Z odôvodnenia odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, ktoré okrem iného podľa svojho uváženia a novej aplikácie ďalších dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 ZoKR mohol aplikovať na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie. Teda uvedené nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces tak, ako to prezentuje žalovaný. Navyiac treba zdôrazniť, že ku všetkým tvrdeniam žalobcu tak v žalobe, či v písomných podaniach, ako aj na pojednávaní dňa 11.9.2020, mal možnosť žalovaný sa vyjadriť a bol s nimi oboznámený. Dovolací súd ešte považuje za potrebné zdôrazniť, že na zrušenie oddĺženia postačuje existencia (preukázanie) čo i len jedného z demonštratívne v § 166g ZoKR vymenovaného dôvodu alebo iného tam neuvedeného dôvodu. V danom prípade súdy zistili existenciu viacerých dôvodov pre zrušenie oddĺženia. Nakoľko civilné konanie je ovládané zásadou iura novit curia (právo pozná súd), postupom odvolacieho súdu teda nedošlo k porušeniu § 216 ods. 1 CSP. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že podľa § 139 CSP žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu. Zmenou žaloby nie je zmena právnej kvalifikácie, pretože právne posúdenie nároku patrí len súdu samému (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 58/99). Zmenou žaloby by však bola podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe (pretože podľa § 132 ods. 2 CSP, predtým § 79 ods. 1 O.s.p., totiž jednou z náležitostí žaloby je pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov na ich preukázanie) alebo rozšírenie uplatneného práva, či uplatnenie iného práva (§ 139, § 140 CSP), a to v dispozitívnom úkone žalobcu - v návrhu na zmenu žaloby, ktorý však žalobca v danom prípade (ako už bolo vyššie uvedené) nepodal. Preto argumentáciu žalobcu ohľadne zmeny žaloby považuje dovolací súd za bezpredmetnú. Procesným postupom odvolacieho súdu preto jednoznačne nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

26. K námietke spočívajúcej v nedostatočnom vyporiadaní sa s odvolacími dôvodmi žalovaného zo strany odvolacieho súdu, ktorými sa žalovaný domnieva, že spochybnil správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa podaným odvolaním žalovaného a ním uvedenými odvolacími dôvodmi riadne zaoberal. O uvedenom svedčí odôvodnenie napadnutého rozhodnutia (viď body 37. až 43), z ktorého vyplýva, že dal odpovede, resp. vyjadril sa k odvolacím námietkam, ktoré mali pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam. Dovolací súd upozorňuje na to, že odvolací súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom skúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Ani týmto procesným postupom odvolacieho súdu preto jednoznačne nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

27. Dovolací súd má za to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Námietka nedostatočného, resp. nepreskúmateľného rozhodnutia odvolacieho súdu, preto v posudzovanom prípade nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorá by znamenala porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v danej veci nejde o taký prípad zmätočnosti ako namieta dovolateľ. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420, ani podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

28. Dovolateľ ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda

tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená.

29. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

30. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP, tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

31. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

32. Dovolací súd konštatuje, že z obsahu dovolania žalovaného možno vyvodit', že namieta nižšie uvedené právne posúdenie, ktoré považuje z jeho uhľa pohľadu za nesprávne právne posúdenie zo strany súdov nižšej inštancie:

a/ namieta, že súd vec nesprávne právne posúdil, ak uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR pripustil aj na situáciu pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR, keďže podľa žalovaného daný dôvod sa dá uplatniť až po 1. marci 2017, nakoľko pred novelizáciou ZoKR (zákon č. 377/2016 Z.z.), vtedajšie znenie § 161 ods. 1 ZoKR tento dôvod neobsahovalo,

b/ keď odvolací súd uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR vyvodil z toho, že žalovaný mal poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa neustálym spochybňovaním jeho pohľadávky a jej neuhrádzaním minimálne od 11. marca 2011. Dovolateľ s daným právnym názorom vyjadril nesúhlas a na svoju obranu uviedol, že ak aj vyššie uvedené ustanovenie je formulované všeobecne, podľa neho z neho nevyplýva, že za snahu poškodiť svojho veriteľa možno považovať aj využívanie zákonom dovolených prostriedkov, ktoré dlžník používa na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva. Rovnako za snahu poškodiť svojho veriteľa nemožno považovať len samotné „neuhrádzanie“ veriteľovej pohľadávky dlžníkom.

33. Ohľadne žalovaného namietaného nesprávneho právneho posúdenia, dovolací súd sa zameril na skutočnosť, či dovolateľ v prvom rade vymedzil otázky, ktoré sú právne (nie skutkové) a súčasne kľúčové pre rozhodnutie vo veci samej. Ďalej či sú vymedzené jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť dovolania (následne aj jeho dôvodnosť). Zároveň, či ide o otázky, ktoré ešte neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené.

34. Ohľadne prvého namietaného nesprávneho právneho posúdenia žalovaným, dovolací súd uvádza, že síce dovolateľ vyslovene nešpecifikoval právnu otázku jasným a zrozumiteľným spôsobom, avšak z obsahu dovolania a jeho odôvodnenia je možné danú právnu otázku, resp. ním namietané nesprávne právne posúdenie vyabstrahovať. Teda dovolací súd ohľadne prvého namietaného nesprávneho právneho posúdenia dospel k záveru, že dovolanie je v tejto časti procesne prípustné, následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

34.1. Podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR dlžník nemá poctivý zámer najmä, ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom.

34.2. Podľa § 166g ods. 3 ZoKR, súd prihliada prísnejšie na skutočnosti ovplyvňujúce poctivý zámer u dlžníka, ktorý v minulosti mal alebo stále má významnejší majetok, má skúsenosti s podnikaním, pôsobí alebo pôsobil ako vedúci zamestnanec alebo pôsobí alebo pôsobil v orgánoch právnickej osoby alebo má iné osobitné životné skúsenosti.

34.3. Vo veci prvej nastolenej otázky týkajúcej sa toho, že či je možné uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR pripustiť aj na situáciu pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR, keďže podľa žalovaného daný dôvod sa dá uplatniť až po 1. marci 2017, nakoľko pred novelizáciou ZoKR (zákon č. 377/2016 Z.z.), vtedajšie znenie § 161 ods. 1 ZoKR tento dôvod neobsahovalo, dovolací uvádza nasledovné:

34.4. Podľa dovolacieho súdu nemožno súhlasiť s právnym názorom žalovaného, že ak niektorý dlžník preberal svoje záväzky pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR, nemohol sa spoliehať na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom, keďže náš právny poriadok v tomto čase takúto možnosť riešiť svoje dlhy konkurzom alebo splátkovým kalendárom ešte neupravoval a ani nepoznal.

34.5. K danému dovolací súd konštatuje, že sa stotožňuje so žalovaným, ale iba v tom, že ustanovenia o skúmaní nepoctivého zámeru boli zavedené do ZoKR až účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., teda dňa 1. januára 2017 (ktorým bol predmetný ZoKR novelizovaný). Avšak názor prezentovaný žalovaným, že správanie žalovaného za účelom skúmania, či z jeho strany v dôsledku jeho správania sa došlo k nepoctivému zámeru podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR možno skúmať až od nadobudnutia účinnosti zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR (od 1. januára 2017) je právne nesprávny. Aplikovaním logického výkladu na namietané ustanovenia ZoKR upravujúce nepoctivý zámer, ako i účelu zákona, je bezpochyby zrejmé, že súd pri posudzovaní nepoctivého zámeru musí vychádzať i z okolností, ktoré nastali ešte pred zavedením tohto inštitútu. Ide vlastne o ex post kontrolu poctivého zámeru dlžníka, ktorú môže voči dlžníkovi iniciovať v zásade každý veriteľ dotknutý oddĺžením. Uvedené vyslovene vyplýva z ustanovení upravujúcich zrušenie oddĺženia pre nepoctivý záver, napr. v § 166g ods. 2 písm. e), g) a h) ZoKR. V predmetných ustanoveniach sa spomína iba formulácia „zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať“, čo svedčí o tom, že zo strany zákonodarcu nebolo stanovené žiadne ohraničenie ohľadne skúmania správania sa dlžníka. Uvedené znamená, že súd je oprávnený skúmať spätne správanie sa dlžníka pred podaním návrhu na oddĺženie bez nejakého časového obmedzenia do minulosti. Avšak tu je potrebné na druhej strane podotknúť, že správanie dlžníka treba posudzovať za obdobie v rozsahu námietok dotknutého veriteľa a zisteného skutkového stavu v každom prípade individuálne s prihliadnutím na dopad tohto správania na platobnú neschopnosť dlžníka, či jeho zadĺženie a na ne/možnosť uspokojenia pohľadávky dotknutého veriteľa. Toto obdobie posudzovania správania dlžníka spätne pred podaním návrhu na oddĺženie nie je ohraničené žiadnou zákonnou lehotou. Pri opačnom názore by zavedená právna úprava nepoctivého zámeru dlžníka nemohla napĺňať účel, pre ktorý bola prijatá, nemohla by byť aplikovateľná na vzťahy, ktoré vznikli pred účinnosťou novely zákona č. 377/2016 Z.z., a zároveň by žiadnym spôsobom nebola zabezpečená ochrana veriteľa, čím by na druhej strane nemohol byť v týchto prípadoch bez rozumného dôvodu postihnutý nepoctivý zámer

dlžníka spojený s jeho oddĺžením. V prípade akceptovania právneho názoru žalovaného by uvedené znamenalo, že súdy by boli vo vzťahu k ustanoveniu § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR oklieštené čo sa týka skúmania správania sa dlžníka za účelom zistenia, či mal alebo nemal nepoctivý zámer pred podaním návrhu. Patová situácia by nastala, ak by dlžník podal návrh na vyhlásenie konkurzu buď v deň účinnosti novely č. 377/2016 Z.z. alebo iba niekoľko dní po nej, čo by v zmysle výkladu žalovaného znamenalo, že by súdy mohli skúmať správanie sa dlžníka vo veci posúdenia nepoctivého zámeru iba pár dní spätne, čo je nepredstaviteľné a v rozpore s predmetným inštitútom a účelom danej právnej úpravy. Navyiac treba zdôrazniť, že do oddĺženia sa žalovaný dostal na základe rozhodnutia vydaného súdom v konaní o oddĺžení začatom po 1. marci 2017 podľa ustanovení zák. č. 377/2016 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon o konkurze a reštrukturalizácii, preto je potrebné aj na zrušenie tohto oddĺženia v konaní podľa § 166f ZoKR aplikovať aj ustanovenie § 166g ZoKR zavedené tiež touto novelou, a to s poukazom na prechodné a záverečné ustanovenie v § 206f ZoKR, ktoré sa vzťahuje na všetky druhy konaní upravených v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, pričom posudzovanie správania sa dlžníka definovanom v § 166g ods. 2 písm. e/, g/, h/ v konaní o zrušení oddĺženia podľa § 166f ZoKR nie je pred podaním návrhu na oddĺženie spätne do minulosti časovo ohraničené, t.j. môže sa posudzovať aj správanie dlžníka v čase pred účinnosťou tejto novely (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. júna 2023 sp. zn. 4Obdo/35/2022, ktoré v čase rozhodovania odvolacieho súdu v predmetnej veci a v čase podania dovolania nebolo ešte vydané, a teda ani zverejnené). Iný postup zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii pre súd nevyplýva.

34.6. Dovolací súd ešte podotýka, že je nutné rozlišovať ako ZoKR definuje poctivý zámer a nepoctivý zámer, nakoľko každý z nich je v ZoKR vymedzený aj s ohľadom na časový úsek jeho skúmania inak. Zatiaľ čo zákon určuje poctivý zámer len na základe správania dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie oddĺžovacieho konkurzu alebo na určenie splátkového kalendára, tak takmer všetky skutkové podstaty uvedené v § 166g ods. 2 ZoKR sa zameriavajú na správanie dlžníka pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo na obdobie počas konkurzu, pričom dôkazné bremeno preukázania nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166 f ZoKR vo vzťahu k jednotlivým príkladom vymenovaným skutkovým podstatám nepoctivého zámeru v § 166 g ods. 2 ZoKR ťaží veriteľa - žalobcu. Dané sa vyslovene vzťahuje aj na skutkovú podstatu uvedenú v § 166g ods. 2 pod písm. g) ZoKR vyššie uvedeného ustanovenia, podľa ktorej dlžník nemá poctivý zámer najmä ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom. Bezpochyby je zrejmé, že v predmetnom ustanovení sa neuvádza žiadne časové ohraničenie vymedzené konkrétnou lehotou, ktorá by súd obmedzovala pri posudzovaní poctivosti zámeru dlžníka spätne pred podaním návrhu na jeho oddĺženie konkurzom v rámci konania o zrušení oddĺženia pre nepoctivý zámer. Na druhej strane dôkazné bremeno preukázania, že dlžník poctivý zámer pri oddĺžení podľa § 166g ods. 1 ZoKR mal, ťaží žalovaného dlžníka a vzťahuje sa na obdobie po podaní návrhu na oddĺženie (obdobne aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Obdo/74/2021 z 20. októbra 2022). V predmetnej veci žalovaný toto dôkazné bremeno neunesol. Nie je teda daná ucelená a konečná definícia nepoctivého zámeru, pričom okrem príkladom vymenovaných správanií za správanie s nepoctivým zámerom možno vo všeobecnosti považovať také správanie dlžníka, z ktorého nie je možné vyvodiť jeho úprimnú snahu riešiť svoj dlh/dlhy podľa svojich možností a schopností, a ktorého dopadom je neuspokojenie pohľadávky veriteľa/veriteľov bez vážneho, akceptovateľného dôvodu (takým dôvodom by mohol byť napr. vážny zdravotný stav, pre ktorý nemôže vykonávať zárobkovú činnosť a nevlastní majetok dostatočnej hodnoty, pričom sa predtým účelovo nezbavil svojho iného majetku). Teda podľa vyššie uvedeného sa skúmajú okolnosti/ správanie dlžníka, ktoré nastali nielen po oddĺžení dlžníka, ale aj tie, ktoré nastali ešte pred podaním takéhoto návrhu, t.j. do minulosti. Je nepochybné, a zároveň aj s poukazom na posúdenie doterajšieho správania sa dlžníka vo vzťahu k jeho „platobnej disciplíne“, až nevyhnutné, aby súdy preskúmavali všetky žalobcom tvrdené okolnosti, ktoré preukazujú nepoctivý zámer dlžníka i všetky žalovaným tvrdené okolnosti, ktoré preukazujú jeho poctivý zámer pri oddĺžení.

34.7. V rámci záverečného zhrnutia na prvú otázku žalovaného preto dovolací súd uvádza, že oba súdy nižšej inštalncie postupovali správne, ak skúmali správanie dlžníka spätne, a to aj pred účinnosťou novely zákona č. 377/2016 Z.z., vo vzťahu k skutkovej podstate podľa § 166g ods. 2 písm. g) aj napriek tomu, že vtedajšie znenie ustanovenia § 161 ods. 1 ZoKR tento dôvod neobsahovalo. Ako už bolo vyššie

uvedené, je zrejmé, že v predmetnom ustanovení § 166g ods. 2 ZoKR sa neuvádza žiadne časové ohraničenie vymedzené konkrétnou lehotou, ktorá by súd v konaní o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer podľa § 166f ZoKR obmedzovala konkrétnou lehotou pri posudzovaní poctivosti zámeru dlžníka spätne pred podaním návrhu na jeho oddĺženie konkurzom podľa § 166 ZoKR (v znení účinnom v čase podania návrhu na oddĺženie - vid' prechodné a záverečné ustanovenia- § 206f ZoKR k úpravám účinným od 1. marca 2017, prípadne nasledujúce prechodné a záverečné ustanovenia k úpravám § 166 ZoKR a nasl. po tomto dátume). V tomto smere argumentácia žalovaného založená na tom, že pred hore uvedenou novelizáciou sa nemohol spoliehať na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom, keďže náš právny poriadok v tomto čase takúto možnosť riešiť svoje dlhy konkurzom alebo splátkovým kalendárom ešte neupravoval a ani nepoznal, je podľa dovolacieho súdu irelevantná, keďže aj v čase, keď žalovaný preberal záväzok (2008) právna úprava ZoKR upravovala konkurz na majetok dlžníka, vrátane jeho oddĺženia. Čiže možnosť oddĺženia bola zákonne upravená len za splnenia iných (prísnejších) podmienok, ktoré ju robili nedostupnou pre viaceré zadĺžené fyzické osoby. Nová právna úprava splnenie týchto podmienok zmiernila, urobila proces oddĺženia dostupnejší, avšak na druhej strane nezabudla aj na adekvátnu ochranu samotných veriteľov pred špekulatívnym konaním fyzických osôb dlžníkov, a to právne zavedením inštitútu zrušenia oddĺženia pre nepoctivý zámer (teda zavedením určitej ex post kontroly poctivosti zámeru dlžníka na návrh dotknutého veriteľa).

35. Za podstatu ďalšieho namietaného nesprávneho právneho posúdenia žalovaný považoval záver odvolacieho súdu, podľa ktorého pod § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR je možné subsumovať jeho správanie napĺňajúce znaky nepoctivého zámeru so zámerom poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa s pochybnosťami danej pohľadávky a jej neuhrádzaním minimálne od 11. 3. 2011.

35.1. Dovolací súd rovnako ako pri prvom namietanom právnom posúdení dospel k identickému záveru ohľadne nutnosti vyabstrahovania právnej otázky z odôvodnenia dovolania žalovaného, a to otázky „či je možné podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR považovať správanie dlžníka ako správanie v snahe poškodiť veriteľa, ak využíva zákonom dovolené prostriedky na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva, a keď takýto záväzok neuhrádza ? a dospel k záveru ohľadne prípustnosti dovolania aj v tejto časti dovolania.

35.2. Podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR dlžník nemá poctivý zámer najmä, ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa.

35.3. V súvislosti s druhou právnou otázkou dovolací súd poukazuje na názor prezentovaný v odbornej literatúre k § 166g ods. 2 ZoKR, podľa ktorého kritéria pre určenie nepoctivého zámeru sú sústredené predovšetkým na ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie a po jeho podaní. Ak ide o ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na začatie konania, dlžník nemal poctivý zámer, ak sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, aby mohol podať návrh na niektorú formu oddĺžovacieho konania alebo pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že ich bude riešiť v oddĺžovacom konaní. Tieto dva dôvody sa obsahovo prekrývajú i keď pri privodení do platobnej schopnosti sa vyžaduje úmyselné konanie, pričom pri zadĺžovaní stačí aj konanie nedbanlivostné. Súd bude zisťovať, aké mal dlžník príjmy a aké záväzky prebral. Rovnako je potrebné zistiť, či záväzky boli preberané za účelom krytia nevyhnutných životných potrieb dlžníka a osobám voči ktorým má vyživovaciu povinnosť, alebo boli určené na nie nevyhnutné spotrebné účely. Právne relevantné bude aj zistenie, z akých dôvodov prestal dlžník splácať svoje záväzky a pod. Nepoctivý záver osvedčuje aj také konanie dlžníka, ktoré urobil v úmysle zvýhodniť niektorého veriteľa alebo poškodiť niektorého veriteľa. To môže spočívať napr. v úhrade alebo čiastočnej úhrade pohľadávky veriteľa s neskoršou lehotou splatnosti a nesplnení záväzku so skoršou lehotou splatnosti v účelovom zabezpečení niektorého záväzku a pod. (ĎURICA M., Zákon o konkurze a reštrukturalizácii, komentár 4. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2021, 1155-1156 s.).

35.4. S vyššie uvedeným názorom sa dovolací súd stotožňuje a rovnako zastáva názor, že pri posudzovaní nepoctivého zámeru je potrebné sa sústrediť predovšetkým na ekonomické správanie sa

dlžníka, a to pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie, ako aj po jeho podaní. Rozhodujúce je však skutkové tvrdenie žalobcu - vymedzenie konkrétneho správania sa žalovaného dlžníka - v žalobe o zrušenie oddĺženia. Pri posudzovaní veriteľom namietaného správania sa dlžníka je potrebné zobrať do úvahy súdu, či sa týmto správaním dlžník priviedol úmyselne do stavu platobnej neschopnosti, prípadne, či sa zadĺžoval bez potrebnej obozretnosti (nedbanlivostne), či neuhradenie záväzku veriteľa nebolo cielene (v záujme ho poškodiť alebo zvýhodniť iného veriteľa), teda z akých dôvodov neuhradil veriteľov záväzok. V rámci tejto úvahy treba posúdiť, či cieľom jeho ekonomického správania bola úprimná snaha dlh uhradiť zo svojho zdroja príjmov, teda v rámci svojich zárobkových možností (napr. zo zamestnania, či inej zárobkovej alebo podnikateľskej činnosti), či sa nezbavoval účelovo svojho majetku a náhrady zaň (napr. pre zvýhodnenie iného veriteľa alebo pre vedenie vlastného súkromného života nad svoje možnosti s prihliadnutím na jeho príjmy a záväzky), či nerozširoval bez rozvahy svoje dlhy a pod. Súd teda posúdi, či je žalobcom namietnuté správanie dlžníka možno vyhodnotiť tak, že sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, či cielene vyvolal svoju nemajetnosť alebo si z nedbanlivosti priviedol zadĺženie, a tak uhradiť dlh veriteľa nechcel alebo nemohol.

35.5. Vo všeobecnosti sa predpokladá, že pokiaľ sú používané zákonom dovolené prostriedky obrany proti uplatnenému nároku, nedochádza k poškodzovaniu druhej strany. Avšak aj použitie zákonom dovolených prostriedkov môže byť zneužitý, čo závisí od posúdenia konkrétnych skutkových okolností prípadu ako je právo využité a či už nedochádza k jeho zneužitiu. Jedným z príkladov je zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu a je uvedené v čl. 5 CSP. V takom prípade môže súd v rozsahu ustanovenom v CSP odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prieťahom v konaní. Z pohľadu právnej vedy definoval zneužitie práva už V. Knapp ako "správanie zdanlivo dovolené, ktorým má byť dosiahnutý výsledok nedovolený." (KNAPP, V.: Teorie práva. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 184.8). Ďalšiu definíciu formuloval L. Tichý ako "taký výkon subjektívneho práva či interpretáciu objektívneho práva, ktoré sú v rozpore s jeho účelom, i keď nie v rozpore s objektívnym právom či znením právnej normy." (TICHÝ, L.: Zneužití práva - základní kategorie. In TICHÝ, L. - MASLOWSKI, S. - TROUP, T. (eds.) : Zneužití práva. Praha: Univerzita Karlova v Prahe, Právnická fakulta, 2016, s. 23). Z. Pulkrábek v staršej monografii o zneužití práva uvádza, že ide o "akékoľvek správanie oprávneného spoliehajúce sa na právo v situácií, kedy je daná jeho vadnosť." (PULKRÁBEK, Z.: Zákaz zneužití práva v rozpore s jeho účelem. Praha: Eurolex, 2007, s. 43.) V jednom z komentárov k novému českému občianskemu zákonníku sa zneužitie práva definuje ako "zneužitím práva je výkon práva v rozpore so základnými zásadami právneho poriadku." (MELZER, F. - TĚGL, P. a kol.: Občanský zákoník - Velký komentář. 1. svazek. Praha: Leges, 2013, s. 157.) Nakoniec prof. M. Potacs označuje zneužitie práva všeobecne ako "použitie práva spôsobom, ktorým by použité byť nemalo." Túto definíciu dopĺňa tak, že ide o popis situácie, kedy "spolu sŕažia dve interpretačné kritéria: jazyková interpretácia proti teleologickej interpretácii normy, pričom uznať zneužitie práva znamená uprednostniť účel pred samotným znením normy a odmietnuť "formalistický" prístup." (POTACS, M.: Zneužití práva v ústavním státě. In TICHÝ, L. - MASLOWSKI, S. - TROUP, T. (eds.) : Zneužití práva. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2016, s. 146, s.150.)

35.6. Zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie vyplýva, že pohľadávka súčasného veriteľa - žalobcu vznikla pôvodne z poskytnutého úveru obchodnou spoločnosťou YOGI spol. s r.o., ako prvotného veriteľa obchodnej spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné ako dlžníkovi vo výške 76.346,01 eura (2.000.300,00 Sk), pričom dňa 20.5.2008 bola medzi obchodnou spoločnosťou Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako dlžníkom a obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako veriteľom na notárskom úrade JUDr. Zuzany Karasovej spísaná notárska zápisnica N260/2008, Nz 21089/2008 - vyhlásenie dlžníka o uznaní záväzku, o súhlase dlžníka s exekúciou podľa § 41 Exekučného poriadku, na základe ktorej dlžník Chemkostav Trading s.r.o. Humenné (povinná osoba číslo 1) uznal záväzok špecifikovaný notárskej zmluvy čo do základu, dôvodu a výšky a zaviazal sa ho splatiť v splátkach v nej uvedených. V súlade s čl. V., tejto notárskej zápisnice bol predmetný záväzok Chemkostav Trading s.r.o. Humenné zabezpečený vyhlásením Y. B. H. ako ručiteľa (povinná osoba číslo 2), ktorý podľa § 303 až § 312 Zákona č. 513/1991 Zb., v znení neskorších predpisov prehlásil, že uspokojí pohľadávku obchodnej spoločnosti YOGI, spol. s r.o., voči Chemkostav Trading s.r.o.

Humenné vo výške istiny, ak pohľadávku neuspokojí Chemkostav Trading s.r.o. Humenné. Písomné vyhlásenie ručiteľa Y. B. H. zo dňa 20.5.2008 tvorí súčasť notárskej zápisnice. Ďalej bolo zistené, že predmetná pohľadávka bola na základe zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky uzavretej medzi obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako postupcom a spoločnosťou TK TRADING, s.r.o., ako postupníkom proti povinnému č. 1 a povinnému č. 2 v sume na istine 76.341,01 eura s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s ňou spojených postúpená postupníkovi ako na nového veriteľa. Ďalej bola postúpená na základe zmluvy o postúpení uzavretej dňa 9.4.2010 postupcom obchodnou spoločnosťou TK TRADING, s.r.o., na M. B. Š. ako postupníka, pričom dané bolo oznámené povinným dňa 11.03.2011. Podľa výpisu z obchodného registra spoločnosti TK TRADING, s.r.o. (č. l. 61) žalovaný v tejto spoločnosti bol od 14.04.2007 do 05.03.2010 spoločníkom a jeho manželka bola v čase postúpenia 50 % spoločníkom. Ďalej z bodu 40. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplynulo, že pohľadávka žalobcu voči žalovanému nebola nikdy v žiadnom súdnom konaní spochybnená a tvrdenia žalovaného, že žalobca ju nadobudol podvodným spôsobom neboli nikdy v súdnych konaniach preukázané. Žalobca vo veci spochybňovania pohľadávky voči žalovanému začal byť aktívny až od dátumu oznámenia postúpenia danej pohľadávky z obchodnej spoločnosti TK TRADING, s.r.o., na PhDr. B. A.

35. 7. Z vyššie uvedeného skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie (s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a dovolací súd je ním podľa § 442 CSP viazaný) vyplynulo, že žalovaný sa dopustil takého správania, z ktorého sa dalo usúdiť, že nemal poctivý zámer, nakoľko mal snahu poškodiť svojho veriteľa. Z dokazovania súdy zistili, že žalovaný uznal záväzok dlžníka obchodnej spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné ako ručiteľ voči pôvodnému veriteľovi YOGI spol. s.r.o., a to formou notárskej zápisnice. Neskôr bola daná pohľadávka postúpená z prvotného veriteľa na obchodnú spoločnosť TK TRADING, s.r.o., v ktorej žalovaný vystupoval ako spoločník a jeho manželka v čase samotného postúpenia z pôvodného veriteľa na obchodnú spoločnosť TK TRADING, s.r.o. (od 6.3.2010) ako spoločník, a zároveň ako štatutárny orgán (vznik funkcie 26.2.2010). Spoločnosť Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako i žalovaný ako ručiteľ nespĺnili vyššie uvádzanú pohľadávku ani potom, čo bola postúpená na obchodnú spoločnosť TK TRADING, s.r.o., ako nového veriteľa. Z daného možno dôvodne predpokladať, že obchodná spoločnosť Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako i žalovaný nemal záujem túto pohľadávku uhradiť, keďže 50 % spoločníkom v danej spoločnosti bola v čase postúpenia práve žalovaného manželka. Teda je tu zrejmé personálne prepojenie, z ktorého sa dá vydedukovať, že žalovaný predmetnú pohľadávku nenamietal a ani nespochybňoval dovtedy, pokiaľ veriteľom danej pohľadávky bola obchodná spoločnosť TK TRADING, s.r.o., v ktorej ako spoločníčka a zároveň konateľka figurovala (ešte stále je) jeho manželka. Ďalej vyplynulo z dokazovania, že žalovaný do doby oznámenia ďalšieho postúpenia spornej pohľadávky na nového veriteľa - žalobcu (11.3.2010) nevykonal aktivitu ohľadne spochybňovania, či úhrady danej pohľadávky. Jeho procesná obrana sa začala až po poslednom postúpení pohľadávky na žalobcu, pričom až o tej doby začal spochybňovať pohľadávku. Teda je možné dospieť k záveru, že ak žalovaný skutočne považoval predmetnú pohľadávku za pochybnú, nie je potom zrejmé, prečo ju nespochybňoval už v čase, keď prevzal ručenie za obchodnú spoločnosť Chemkostav Trading s.r.o. Humenné (kde bol 100 % majiteľom obchodného podielu) a podobne i v čase, keď sa ďalším veriteľom pohľadávky stala obchodná spoločnosť TK TRADING, s.r.o. Spochybňovanie sa začalo až od momentu, keď sa veriteľom pohľadávky stal práve žalobca. Podľa dovolacieho súdu konanie dlžníka spĺňajúceho kritériá v § 166g ods. 3 ZoKR, ktoré vykazuje známky koordinovaného, premysleného a účelového konania v snahe oddialiť uhradenie pohľadávky veriteľa, nepredstavuje správanie sa dlžníka s poctivým zámerom, ale práve naopak ide o správanie sa s nepoctivým zámerom so snahou poškodiť svojho veriteľa. Dovolací súd preto uzatvára, že záver, ktorý je uvedený v dovolacej otázke, že by odvolací súd za nepoctivé správanie vyhodnotil využívanie zákonných prostriedkov obrany dlžníka proti neuznanej pohľadávke, z obsahu napadnutého rozhodnutia nevyplýva, avšak vyplýva, že súd jeho správanie hodnotil vo svetle všetkých zistených okolností (napr. okamih začatia spochybňovania pohľadávky, personálne prepojenie, schopnosť dlžníka plniť a pod.) a posudzoval účel takéhoto správania sa žalovaného so záverom o jeho nepoctivom zámere. Dovolať tieto okolnosti opomenul a právne posúdenie v položenej otázke zjednodušil. Dovolací súd má za to, že odvolací súd nevybočil zo zákonného ustanovenia § 166g ods. 2 písm. h/ ZoKR, toto správne aplikoval a v medziach prípustných a

vyššie uvedených úvah, správne vyložil. Navyiac treba opätovne zdôrazniť, že tento dôvod odvolací súd rozvinul ako ďalší dôvod správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie pri hodnotení nepoctivého správania žalovaného, keď sa pred tým v odôvodnení v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie aj vo vzťahu k záverom týkajúcim sa platobnej neschopnosti žalovaného. Na dovolaciu otázku preto dovolací súd odpovedá, že: „Pri prísnejšom prihliadaní k osobe dlžníka a na súdom zistené skutkové okolnosti podľa § 166g ods.3 ZoKR je možné podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR považovať správanie dlžníka ako správanie v snahe poškodiť veriteľa, aj napriek tomu, že v rámci neho využíva zákonom dovolené prostriedky na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva, ak z vykonaného dokazovania vyplýva, že účelom tohto správania bolo vyhýbať sa plneniu tomuto veriteľovi a toto plnenie účelovo oddialiť. Ak dlžník neuhrádza dlh veriteľa ani len čiastočne, hoci je v situácii, že by tento dlh veriteľovi, bez jeho zvýhodnenia oproti iným veriteľom, uhradiť mohol, čo i len čiastočne alebo si privodil úmyselne ekonomický a majetkový stav, v ktorom dlh tohto veriteľa uhradiť nemôže, teda na jeho strane nie sú dané objektívne a vážne dôvody na neuhradenie dlhu konkrétnemu veriteľovi, je možné jeho správanie posúdiť ako nepoctivé správanie podľa § 166g ods. 2 písm. h/ ZoKR v snahe poškodiť veriteľa.“ Záverom dovolací súd ešte uvádza, že podstatným dôvodom pre zrušenie oddĺženia je záver súdu prijatý na základe zistených skutkových okolností spadajúcich buď pod niektorú v § 166g ods. 2 ZoKR demonštratívne vymenovanú skutkovú podstatu alebo skutkovú podstatu v tomto ustanovení neuvedenú, ak z nich možno uzavrieť, že dlžník pri oddĺžení nemal poctivý zámer.

36. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a preto nedôvodné dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP zamietol.

37. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, a preto mu dovolací súd priznal voči žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

38. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.